
GREEN DEAL

Autoalan ja valtion välinen
Green Deal -ilmastosopimus

1.

OSAPUOLET

Tämän sopimuksen osapuolet ovat valtion puolesta liikenne- ja viestintäministeriö ja ympäristöministeriö (myöhemmin ministeriöt) ja elinkeinoelämän puolesta Autotuoajat ja -teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry (myöhemmin yhdistykset). Yksittäinen yritys voi liittyä tähän sopimukseen tekemällä sitoumuksen sopimuksen kohdassa 6 esitetyllä tavalla ja sitoutumalla kohdassa esitettyihin toimenpiteisiin.

2.

LÄHTÖKOHDAT JA MÄÄRITELMÄT

Eduskunnan maaliskuussa 2018 hyväksymässä valtioneuvoston selonteossa keskipitkän aikavälin ilmasto- suunnitelmasta vuoteen 2030 on yhtenä liikenteen päästövähennystoimena nostettu esille autoalan ilmastotoimia koskeva Green Deal -sopimus.

Sopimuksessa tarkoitetaan:

- *ensirekisteröinnillä* uuden aiemmin rekisteröimättömän auton ensimmäistä rekisteröintiä Suomessa
- *hiilidioksidipäästöillä* auton tyyppihyväksynnän yhteydessä mitattavia hiilidioksidipäästöjä, jotka ilmoitetaan yhdistettynä päästöarvona (g/km)
- *myyntipisteellä* uusia ajoneuvoja (henkilö-, paketti-, kuorma- tai linja-auto) myyvää autojen vähittäiskaupan toimipaikkaa
- *esittelyajoneuvolla* asiakkaiden lyhytaikaiseen käyttöön annettavaa maahantuojan tai auto-liikkeen omistamaa tai esittelykäyttöön liisamaa autoa, joka voi olla rekisteröity autoliikkeen nimiin tai ilmoitettu autoverottomaan väliaikaiseen esittelykäyttöön
- *vähäpäästöisellä autolla* autoa, jonka hiilidioksidipäästöt ovat 20 prosenttia pienemmät kuin kyseisenä vuotena ensirekisteröityjen autojen keskimääräiset hiilidioksidipäästöt
- *korkeaseosbiopolttoaineella* uusiutuvista raaka-aineista valmistettua kestävää biopolttoainetta, jota voidaan käyttää autoissa korkeina pitoisuuksina tai jopa sellaisenaan
- *muuta vaihtoehtoista käyttövoimaa hyödyntävällä autolla* sähköä (täyssähköautot tai ladattavat hybridit), vetyä tai metaania hyödyntävää autoa
- *romuajoneuvolla* romutettavaksi tarkoitettua ajoneuvoa, joka on jätelain (646/2011) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua jätettä
- *sitoumuksella* yksittäisen yrityksen sitoutumista tämän sopimuksen mukaisten tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa esitettyjen yrityksiä koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen. Sitoumus tehdään sitoumus2050.fi -sivustolla. Tämä sopimus ja siihen tehdyt sitoumukset ovat osa Suomen kestävä kehityksen toimikunnan yhteiskuntasitoumusta. Yhteiskuntasitoumus on tulkinta siitä, mitä kestävä kehitys tarkoittaa. Siinä sovitaan toimintatavoista ja tavoitteista, joilla julkishallinto yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää kestävä kehitystä.

3.

SOPIMUKSEN TAVOITTEET

Sopimuksella sovitaan niistä tavoitteista, joita keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta voidaan nostaa autoalan ja valtion yhteisiksi tavoitteiksi ja jotka tukevat liikenteelle asetettujen hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteita, ajoneuvojen energiatehokkuuden parantumista sekä liikenteen korkeaseosbiopolttoaineiden ja muiden vaihtoehtoisten käyttövoimien yleistymistä koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Lisäksi sovitaan valtion ja autoalan vapaaehtoisista toimenpiteistä, jotka tähtäävät sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Sopimuksen tavoitteena on:

- vähentää ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräisiä hiilidioksidipäästöjä vähintään 4 % vuodessa (ensimmäinen vertailuvuosi on 2018)
- lisätä korkeille biopolttoaineosuuksille soveltuvien autojen osuutta autokannassa (erityisesti raskaassa kalustossa)
- edistää muiden vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien autojen yleistymistä siten, että niiden osuus ensirekisteröinneistä kasvaa yhteensä vähintään 25 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä
- alentaa autokannan keski-ikää ja henkilöautojen keskimääräistä romutusikää 1,5 % vuodessa (ensimmäinen vertailuvuosi on 2018).

Sopimuskauden aikana selvitetään mahdollisuutta valmistella ja sisällyttää sopimukseen myös uusien kuorma- ja linja-autojen päästöjen vähentämistä koskevat tavoitearvot, kun EU-lainsäädännön mukainen hiilidioksidipäästöjen monitorointi käynnistyy niiden osalta vaiheittain vuodesta 2019 alkaen.

Tavoitearvoja voidaan sopimuskauden aikana sopimusosapuolten päätöksellä tarkentaa ja tämentää, mikäli tapahtunut kehitys tai laajemmat päästöjen vähentämistä koskevat tavoitearvojen muutokset edellyttävät tavoitteiden uudelleen määrittelyä.

4.

SOPIMUSALAT

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen yksittäiset yritykset voivat sitoutua sopimuksen mukaisen tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa esitettyihin toimenpiteisiin tekemällä erillisen ministeriöiden hyväksymän sitoumuksen.

Sitoumuksen voivat tehdä pääsääntöisesti kaikki sellaiset yritykset, jotka tuovat maahan, myyvät, liisaavat tai vuokraavat uusia henkilö-, paketti-, kuorma- tai linja-autoja Suomessa.

5.

ALLEKIRJOITTAJAOSAPUOLTEN VELVOITTEET

Allekirjoitettu sopimus julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla.

5.1 Yhdistykset

Tavoitteiden saavuttamiseksi yhdistykset:

- kannustavat ja opastavat jäsenyrityksiään liittymään sopimukseen
- edistävät sopimuksen teemoihin liittyvää kuluttajaviestintää ja tuottavat yhteistä kuluttajaviestintään soveltuvaa materiaalia autojen energiatehokkuuden parantamisesta, vähäpäästöisyyden edistämisestä, korkeaseosbiopolttoaineista ja muista vaihtoehtoisista käyttövoimista sekä velvollisuudesta toimittaa käytöstä poistetut autot viralliseen kierrätysjärjestelmään
- edistävät yritysten ja julkisen sektorin autohankintoihin suunnattua viestintämateriaalia autojen energiatehokkuuden parantamisesta, vähäpäästöisyyden edistämisestä, korkeaseosbiopolttoaineista ja muista vaihtoehtoisista käyttövoimista
- tukevat autoalan neuvonta-, viestintä- ja valistuskampanjoita autokannan uusiutumiseksi, vähäpäästöisten autojen kysynnän edistämiseksi ja korkeaseosbiopolttoaineiden ja muiden vaihtoehtoisten käyttövoimien yleistymiseksi
- tekevät sopimuksen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin liittyviä taustaselvityksiä, jotka osaltaan tukevat päästöjen vähentämistoimien kohdentamista
- valmistelevat liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen liittyviä autoalaa koskevia toimenpiteitä ja viestivät niistä aktiivisesti jäsenyrityksilleen, ministeriöille ja sidosryhmilleen
- raportoivat tekemistään toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista ministeriöille kohdassa 7 sovitulla tavalla
- osallistuvat tarvittaessa lisätoimenpiteiden suunnitteluun ja sopimuksen jatkokehittämiseen ministeriöiden kanssa.

5.2 Ministeriöt

Tavoitteiden saavuttamiseksi ministeriöt toimialansa puitteissa:

- edistävät käytettävissään olevin keinoin erilaisia autokannan nuorentamiseen tähtäviä toimenpiteitä (esimerkiksi romutuspalkkio- tai muut vastaavat kampanjat tai muut taloudelliseen ohjaukseen liittyvät toimet)
- edistävät käytettävissään olevin keinoin vähäpäästöisten autojen ja korkeaseosbiopolttoaineita ja muita vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttävien autojen yleistymiseen liittyviä toimenpiteitä (esimerkiksi erilaisiin hankintakannusteisiin tai muuhun taloudelliseen ohjaukseen liittyvät toimenpiteet, vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfraa koskevien tietojen ylläpitäminen ja koostaminen)
- selvittävät ja pyrkivät toteuttamaan toimia, jotka edistävät vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien esittely- ja sijaisautojen yleistymistä autoliikkeissä
- osallistuvat kuluttaja- ja yritysviestintää koskevan materiaalin tuottamiseen sekä informaatio-ohjaukseen
- edistävät uuden ja vähäpäästöisen kaluston käyttöä julkisella sektorilla hankintoja koskevaa ohjeistusta ja lainsäädäntöä kehittämällä
- osallistuvat mahdollisuuksien mukaan päästövähennystoimien kohdentamista koskevien taustaselvitysten toteuttamiseen
- sitoutuvat seuraamaan sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja laatimaan yhteenvedot sopimusosapuolten ja sopimukseen sitoumuksella sitoutuneiden yritysten toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista sopimuksen kohdassa 7 sovitulla tavalla.

6.

YRITYSTEN LIITTYMINEN SOPIMUKSEEN

Yritykset sitoutuvat sopimuksen mukaisten tavoitteiden edistämiseen ja sopimuksessa esitettyihin niitä koskeviin toimenpiteisiin tehtyään ministeriöiden hyväksymän sitoumuksen.

Yritykset määrittelevät sitoumuksessaan omat tavoitteensa, toimenpiteensä ja niiden toteutustavan yrityksen toimialan mukaan. Edistääkseen edellä kohdassa 3 kuvattujen tavoitteiden saavuttamista yritykset toteuttavat seuraavista asiakokonaisuuksista vähintään ne toimenpiteet, jotka liittyvät yrityksen ja sen toimialan toimintaan:

- kuluttajille ja yritysasiakkaille suunnatun informaation jakaminen vähäpäästöisistä ajoneuvoista, korkeaseosbiopolttoaineista ja muista vaihtoehtoisista käyttövoimista
- kuluttajille ja yritysasiakkaille suunnatun informaation jakaminen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfrasta, sähköautojen latausverkostosta ja latauspaikkojen kiinteistökohtaisista toteutusvaihtoehdoista
- auton hiilidioksiditasetta koskevan laskelman sisällyttäminen osaksi autosta tehtävää tarjousta ja yritysasiakkaille tehtävää autoetulaskelmaa
- informaation jakaminen romuajoneuvojen vastaanotto- ja kierrätysjärjestelmästä
- vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien ajoneuvojen pitäminen esittelyautoina ja huollon sijaisautoina
- sähköautoille varattujen latauspaikkojen rakentaminen yrityksen omiin toimitiloihin
- vaihtoehtoisten käyttövoimien oheispalvelujen ja tarvikkeiden paketointi (esimerkiksi tarjoamalla kuluttajille sähköauton kotilatauspisteitä tai vaihtoehtoisten polttoaineiden kuukausisopimuksia)
- romutuspalkkiokampanjoihin tai vastaaviin kampanjoihin osallistuminen
- muut omaehtoiset vähäpäästöisten autojen kysynnän edistämistoimet.

7.

RAPORTOINTI

Sopimuksen johtoryhmä seuraa vuosittain:

- ensirekisteröityjen autojen hiilidioksidipäästöjä ajoneuvolajeittain
- autokannan hiilidioksidipäästöjä ajoneuvolajeittain
- autojen romutusikää ja autokannan keski-ikää
- korkeaseosbiopolttoaineiden ja muiden vaihtoehtoisten käyttövoimien käyttöä tieliikenteessä
- vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien autojen määrää ja osuutta ensirekisteröinneistä
- vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien leasingautojen määrää ja osuutta ensirekisteröinneistä
- vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien esittely- ja sijaisautojen määrää.

Sopimusosapuolina olevat yhdistykset raportoivat tekemistään toimenpiteistä vuosittain suoraan ministeriöille. Sopimusosapuolina olevien yhdistysten raportoinnista tulee ilmetä niiden toteuttamat kehittämistoimet kuvauksineen sekä arvio toimien vaikuttavuudesta. Mahdollisuuksien mukaan toimien laajuudesta ja vaikuttavuudesta raportoidaan kvantitatiivisten mittarien avulla.

Sitoumuksen tehneet yritykset raportoivat tekemistään toimenpiteistä ja saavutetuista tuloksista vuosittain sitoumus2050.fi -sivustolla. Ministeriöt koostavat yritysten sitoumus2050.fi -sivustolla raporttoimista toimenpiteistä ja tuloksista sekä sopimusosapuolten tekemistä toimenpiteistä vuosittaisen yhteenvedon johtoryhmän hyödynnettäväksi.

Lisäksi ministeriöt laativat viimeistään kolmen (3) vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä kokonaisvaltaisen arvioinnin sopimuksessa mainittujen toimenpiteiden vaikutuksista ja tehokkuudesta sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Tämän arvioinnin jälkeen sopimuksen kokonaisvaltainen arviointi tehdään aina tarvittaessa. Kokonaisvaltaisen sopimuksen vaikutusten ja tehokkuuden arvioinnin tulokset julkaistaan sitoumus2050.fi -sivustolla.

Jos kokonaisvaltaiset arvioinnit osoittavat, että toteutetut toimenpiteet eivät ole tarpeeksi tehokkaita sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ministeriöt harkitsevat ja päättävät tarpeen tullen muiden tarkoituksenmukaisten sopimusta täydentävien lisätoimenpiteiden käyttöön otosta. **Sopimus päivitetään** vastaamaan tässä yhteydessä esitettyjä lisätoimenpiteitä.

8.

JOHTORYHMÄ

Sopimuksen toteuttamista seuraamaan asetetaan johtoryhmä, joka koostuu sopimusosapuolten edustajista. Johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja aina tarvittaessa.

Johtoryhmän tehtävänä on seurata ja edistää sopimuksen tavoitteiden toteutumista, osallistua sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden kehittämiseen sekä tietoisuuden lisäämiseen liittyen sopimuksen tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja sisältöön.

9.

SOPIMUKSEN KESTO, IRTISANOMINEN, SOPIMUKSESTA IRTAUTUMINEN, SEKÄ SOPIMUKSESTA EROTTAMINEN

Sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu ja on voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Sopimuksen ensimmäinen määrällisiä tavoitteita koskeva vuosi on 2019.

Jos tämä sopimus on ristiriidassa lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten kanssa, on etusija annettava laille, säännökselle tai määräykselle. Tämä sopimus ei estä ministeriöitä/ valtioneuvostoa ryhtymästä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden tai Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöön panemiseksi.

Ministeriöt voivat irtisanoa tämän sopimuksen, jos toimintaympäristö tai -olosuhteet ovat muuttuneet sopimuksen solmimistilanteeseen verrattuna olennaisesti ja tavalla, jota sopimusosapuolet eivät ole voineet kohtuudella ennakoida ja jos sopimus ei tehdyn kokonaisvaltaisen arvioinnin ja täydentävien lisätoimenpiteiden jälkeenkään johda sille asetettuihin tavoitteisiin. Ministeriöt voivat irtisanoa tämän sopimuksen myös, jos sopimuksen allekirjoittaneet yhdistykset tai sitoumuksen tehneet yritykset eivät enää kata tarpeeksi merkittävää osuutta markkinoista.

Yhdistys tai yritys voi irtisanoutua sopimuksesta tai sitoumuksesta ilmoittamalla siitä kirjallisesti ministeriöille.

Ministeriöt voivat erottaa yhdistyksen sopimuksesta tai yrityksen sitoumuksesta, jos yhdistys tai yritys ei toteuta niitä velvoitteita, joihin se on sitoutunut. Erottamisperusteena voivat olla toistuvat laiminlyönnit sopimuksen tai sitoumuksen mukaisten velvoitteiden toimeenpanossa tai niiden raportoinnissa. Havaittuaan sopimus- tai sitoumusvelvoitteen laiminlyönnin, ministeriöt lähettävät yhdistykselle tai yritykselle huomautuksen. Jos yhdistys tai yritys ei sille annetussa määräajassa korjaa toimintaansa hyväksyttävästi, käsittelevät ministeriöt asian ja päättävät erottamisesta.

Tämä sopimus ja sitoumukset ovat oikeudelliselta luonteeltaan sen kaltaisia, **ettei niiden velvoitteiden laiminlyönti aiheuta yhdistyksen tai yrityksen sopimuksesta tai sitoumuksesta erottamisen lisäksi oikeudellisia seuraamuksia.**

Tämän sopimuksen osapuolet ja sitoumuksen tehneet yritykset pyrkivät toimimaan siten, että sopimuksen mukaiset toimenpiteet ja tavoitteet toteutuvat.

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena, jotka säilytetään ministeriöissä. Muille sopimusosapuolille toimitetaan jäljennökset allekirjoitetusta sopimuksesta.

ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 2018

Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri
Liikenne- ja viestintäministeriö

Kimmo Tiilikainen
Asunto-, energia- ja ympäristöministeri
Ympäristöministeriö

Heikki Häggkvist
Hallituksen puheenjohtaja
Autoalan Keskusliitto ry

Rami Kittilä
Hallituksen puheenjohtaja
Autotuojat ja -teollisuus ry